

af 1910 har bidraget betydeligt til den Styrke, det tyske Rige har været i Besiddelse af under Verdenskrigen. Ved at trykke Priserne paa den kunstige Gødning skaffede man Landboerne den fornødne Gødning til at bringe Jorderne i god Stand, saa de kunde give et godt Udbytte. Muligvis derved er det lykkedes trods de Vanskeligheder, man har haft at overvinde, Mangel paa Arbejdskraft o. s. v., at faa Jorden i Tyskland til at yde et forholdsvis stort Udbytte, hvilket igen er kommet Nationen til gode. Herhjemme har man ladet det gaa, som det bedst kunde. Det private Monopol har faaet Lov til at udplyndre Landboerne saa stærkt, som det lystede og kunde, det har neppe skaanet Landboerne paa noget Omraade. Jeg tror ikke, at det er en klog Politik af de danske Landmænd at sige: Vi ønsker den gamle Tilstand opretholdt, dette Monopolselskab skal have Lov at leve og gøre, som det vil, for ellers kan vi risikere, at Staten vil træffe Indskrænkninger ogsaa for vort Vedkommende. Dette er ikke Fremtidspolitik. De danske Landmænd vil, tror jeg, komme til at erkende Nødvendigheden af, hvad Socialdemokraterne altid har hævdet, at slige Selskaber burde drives rent samfundsmæssigt, saa at de store Fordele, der indvindes, kom den hele Befolkning til gode.

Det samme, som jeg her har sagt om Gødningsfabrikkerne, gælder om Garverierne. Men Garverierne er for saa vidt meget interessantere, som de kaster et andet Lys over de falske Paastande, der særlig fra konservativ Side fremsættes, naar man beskæftiger sig med slige Erhvervspørgsmaal. Der er her i Landet 57 Garveri-Virksomheder. I 1906 var der 179. Som man vil se, er Antallet af Virksomheder i denne Industri gaaet tilbage med rivende Hurtighed. Altsaa, det frie Initiativ, det, at enhver skal have Lov til at drive den Virksomhed, han vil, alt det, man priser fra konservativ Side, har i Virkeligheden intet at betyde, fordi den moderne Udvikling af sig selv reducerer Bedrifterne, alt efter som Storkapitalen og Teknikken kræver det. Nu er der i Garveriindustrien, som De ved, en Herre, der hedder Max Ballin. Denne Herre kan faa de fornødne Kapitaler til sin Raadighed, og som Følge deraf trænger han ind i Garveri-Industrien til alle mulige Sider, og De ser, at Virksomhederne dør: de 179, der var i 1906, er skrumpet ind til 57. Men dette er i og for sig ikke nogen Maalestok for, hvilken Betydning disse 57

Garverier har. Omtrent 65 pCt. af Læderindustrien ligger direkte under Hr. Ballins Raadighed, men han, eller rettere hans Selskab, er tillige Aktionærer i andre Virksomheder, i Skotøjsfabrikker, i andre Garverier, saa i Virkeligheden behersker han en meget større Del af Læderindustrien end de 65 pCt. Der findes ganske vist 3—4—5 større Virksomheder i Garveriindustrien endnu, men de arbejder næsten alle paa Specialomraader, med Tilvirkning af Drivremme og Chromlæder eller med andre Virksomhedsgrene, som ikke falder ind under det almindelige. Det er Hr. Ballin, som behersker Læderindustrien, og der er ingen Tvivl om, at han i Løbet af forholdsvis kort Tid vil faa Bugt med endnu flere af de selvstændige Virksomheder.

De maa nu ikke tro, at der altid er Graad og Tænders Gnidning, naar Hr. Ballin tramper de selvstændige næringsdrivende under Fødder. Der er mange af dem, der sidder og længes efter, at han vil komme og tage dem i sin Favn. De Virksomheder, de nu har, kan han, hvis han en skønne Dag vil, knuse. Hvis det falder ham ind at ville producere meget billigere for at komme disse Virksomheder til Livs, er der ingen af dem, der har Modstandskraft overfor ham. Han har Pengene i Baghaanden, og han har Maskinerne. Antallet af de i denne Industri brugte Hestekræfter stiger til det tredobbelte, samtidig med at Virksomhedernes Antal synker fra 179 til 57 og samtidig med, at Arbejdernes Antal gaar ned fra 929 til 771. Altsaa færre Mestres, færre Arbejdere, mere Maskinkraft, det er Udviklingen i Garveriindustrien, og netop i Kraft af denne Udvikling tjener Garveriindustrien disse kolossale Beløb — som jeg sagde før, de 8 Garverier har i de 2 Aar tjent 11 Mill. Kr., deraf Hr. Ballin 8½ Mill. Kr. Jeg skylder Sandheden at sige, at disse 8½ Mill. Kr. ikke er ren Fabrikationsfortjeneste, 3½ Mill. Kr. er Børsfortjeneste, idet de er indvundne ved Overkurs paa Aktieemissioner i Hr. Ballins Selskab. Men faktisk bliver det dog til syvende og sidst det samme. Der er gaaet 8½ Mill. Kr. ind i Hr. Ballins Kasse i disse 2 Aar. Der beskæftiges, som sagt, nu 771 Arbejdere i Garveriindustrien i de Virksomheder, jeg har gjort op, og det har sin Interesse at se, at hver af disse Arbejdere frembringer Varer til en Salgsværdi af 38,000 Kr., og at Fabrikken har et Overskud af 7,600 Kr. pr. Arbejder. Nu skylder jeg Sandheden at sige, at Hr. Ballin ikke hører til